

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО

**АГРАРНА ТЪРГОВИЯ НА
БЪЛГАРИЯ
2021 г.**

Август, 2022 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Основни търговски индикатори	2
2. Структура на аграрната търговия на България по страни	3
2.1. Износ по страни	4
2.2. Внос по страни	5
3. Структура на аграрната търговия на България по продукти	7
3.1. Износ по продукти	7
3.2. Внос по продукти	9

Забележка:

1. Информацията е изготвена въз основа на данни на Националния статистически институт (предварителни данни за 2021 г.), обработени от Министерство на земеделието.
2. Аграрната търговия включва продуктите от 1-ва до 24-та глава на Комбинираната номенклатура.
3. ЕС включва 27 държави-членки на Европейския съюз без Обединеното кралство.
4. Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ) включва Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария.
5. Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) без страни от ЕС и ЕАСТ включва Австралия, Канада, Нова Зеландия, САЩ, Турция, Япония, Южна Корея, Мексико, Чили и Израел.
6. Балканският регион без Турция и страни от ЕС включва Албания, Босна и Херцеговина, Македония, Сърбия, Черна гора и Косово.
7. Общността на независимите държави (ОНД) включва Армения, Азербайджан, Беларус, Казахстан, Киргизстан, Молдова, Русия, Таджикистан, Туркменистан и Узбекистан.
8. Арабските страни включва страните от Лигата на арабските държави.

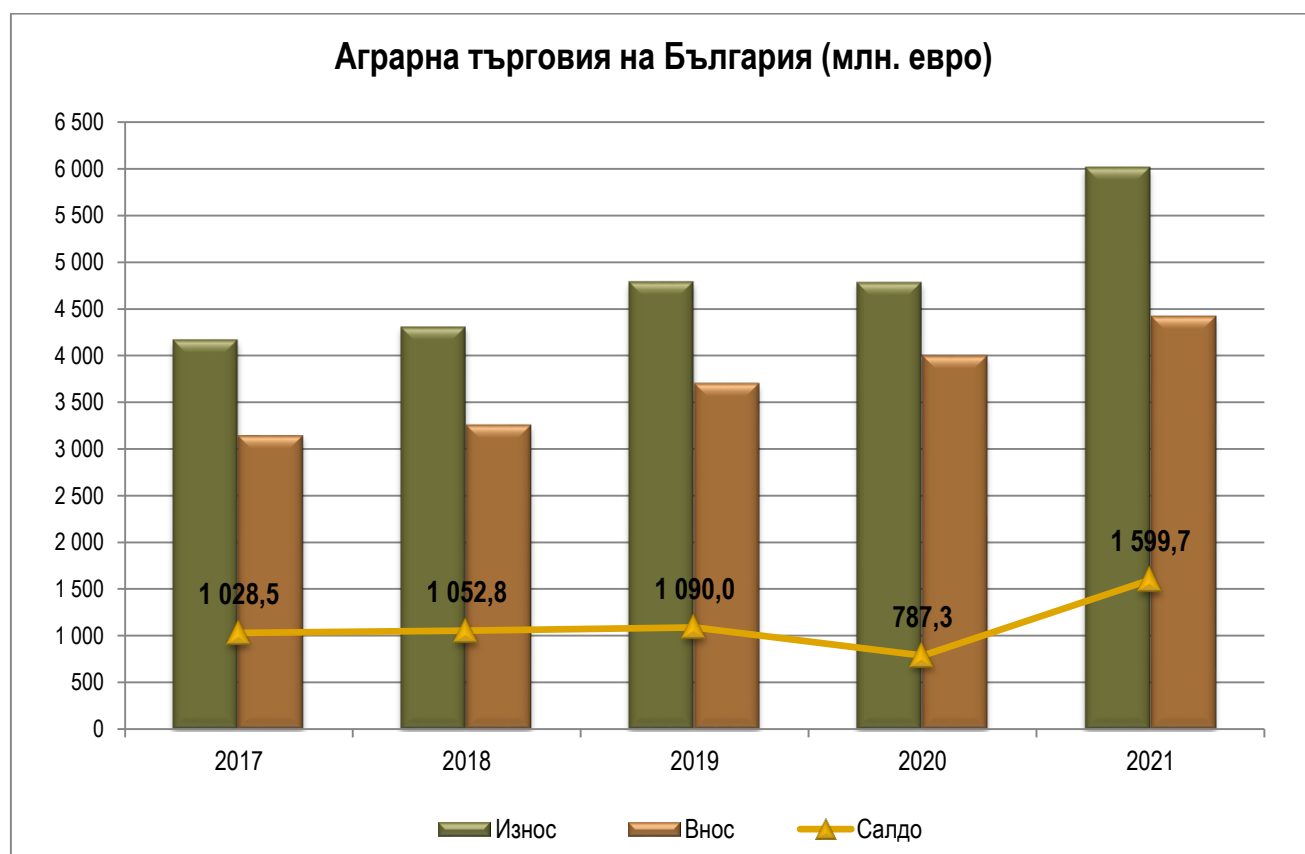
1. Основни търговски индикатори

По предварителни данни, през 2021 г. аграрният стокообмен на България възлиза на 10 437,3 млн. евро, което е с 18,8% над нивото от 2020 г. Износът на селскостопански стоки бележи ръст от 25,8% спрямо предходната година, до 6 018,5 млн. евро. При по-слабо увеличение на вноса (с 10,5%), традиционно положителното салдо в аграрната търговия на България нараства двукратно на годишна база, достигайки близо 1,6 млрд. евро.

През 2021 г. селскостопанският отрасъл формира 14,1% от общия стокообмен на страната за годината, в т. ч. 17,3% от общия износ и 11,3% от общия внос.

Аграрна търговия на България (хил. евро)

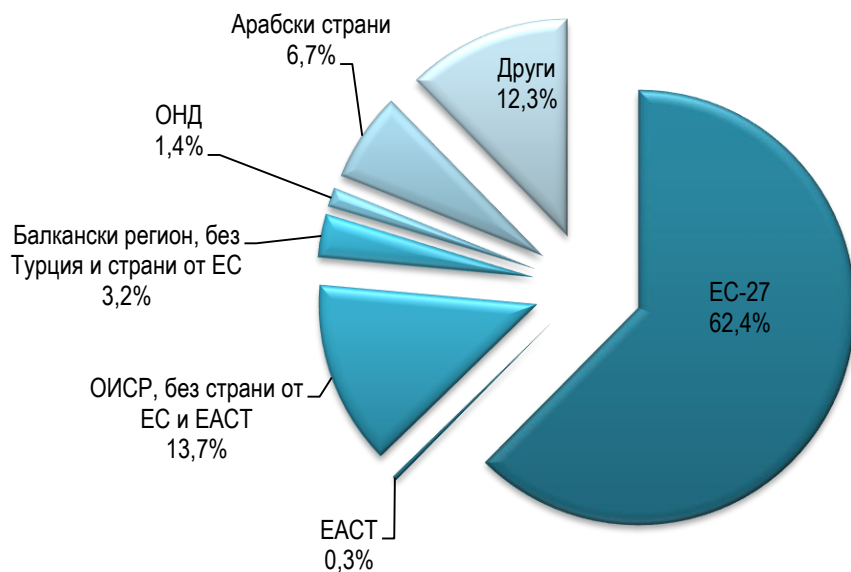
	2017	2018	2019	2020	2021	Изм. 2021/2020 (%)
Аграрен износ	4 171 713	4 308 894	4 793 025	4 786 052	6 018 516	25,8%
<i>Дял от общия износ</i>	<i>14,9%</i>	<i>15,0%</i>	<i>16,0%</i>	<i>17,1%</i>	<i>17,3%</i>	-
Аграрен внос	3 143 166	3 256 142	3 702 996	3 998 783	4 418 807	10,5%
<i>Дял от общия внос</i>	<i>10,4%</i>	<i>10,1%</i>	<i>11,0%</i>	<i>13,0%</i>	<i>11,3%</i>	-
Салдо	1 028 547	1 052 752	1 090 029	787 269	1 599 709	103,2%
Стокообмен	7 314 879	7 565 036	8 496 021	8 784 835	10 437 323	18,8%

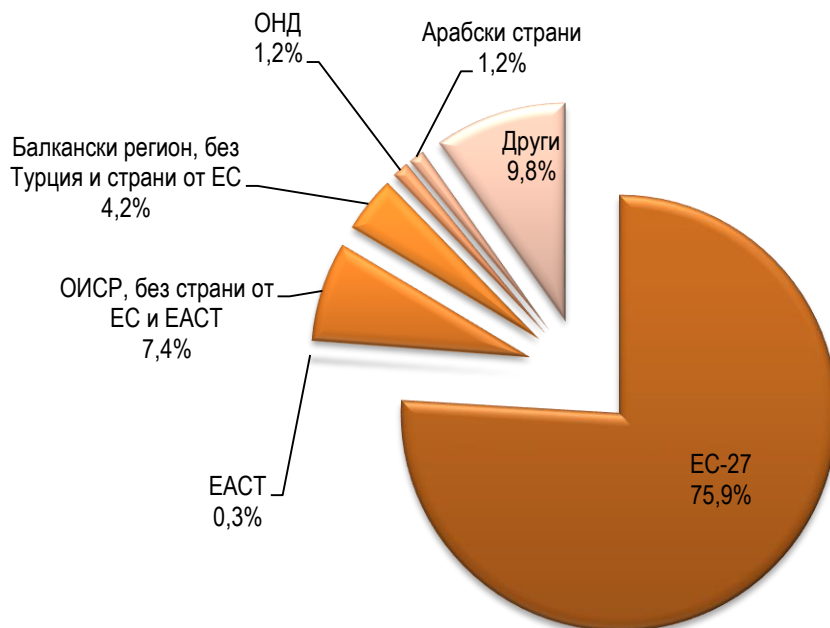
2. Структура на аграрната търговия на България по страни

Основен партньор на България в търговията със селскостопански стоки са страните от Европейския съюз. През 2021 г. стокообменът със Съюза представлява 62,4% от общия аграрен износ на България и 75,9% от общия аграрен внос.

Аграрен износ от България по икономически общности и региони през 2021 г.

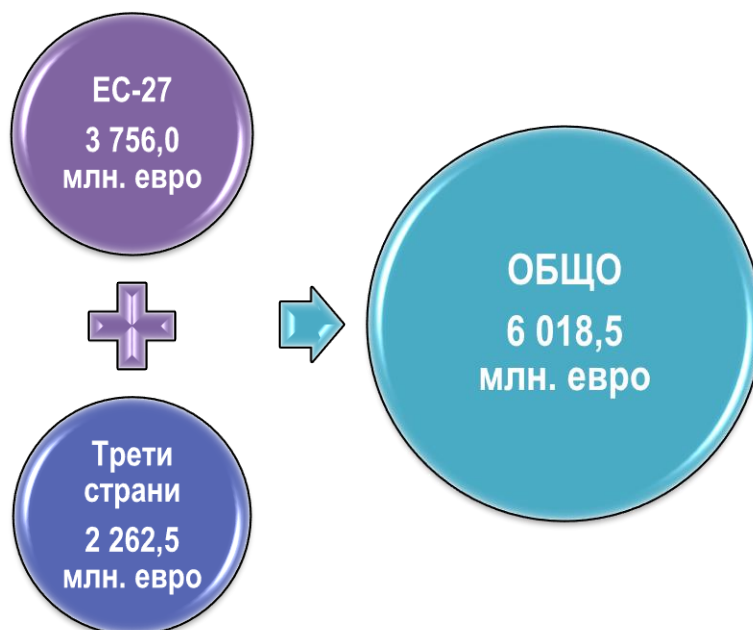
Аграрен внос в България по икономически общности и региони през 2021 г.

2.1.Износ по страни

Водещи дестинации на българския износ на селскостопански стоки през 2021 г. остават съседните Гърция и Румъния (заедно формират близо една четвърт от общия аграрен износ за годината), следвани от Испания, Германия, Турция, Италия, Нидерландия, Франция и др.

Износ на аграрни стоки през 2021 г. – ЕС-27 и трети страни

При почти всички основни партньори се отчита увеличение на експорта спрямо предходната година. Изпращанията на аграрни стоки за ЕС нарастват с 23,5% на годишна база, а износът за трети страни – с 29,7%.

Износ на селскостопански стоки по страни (хил. евро)

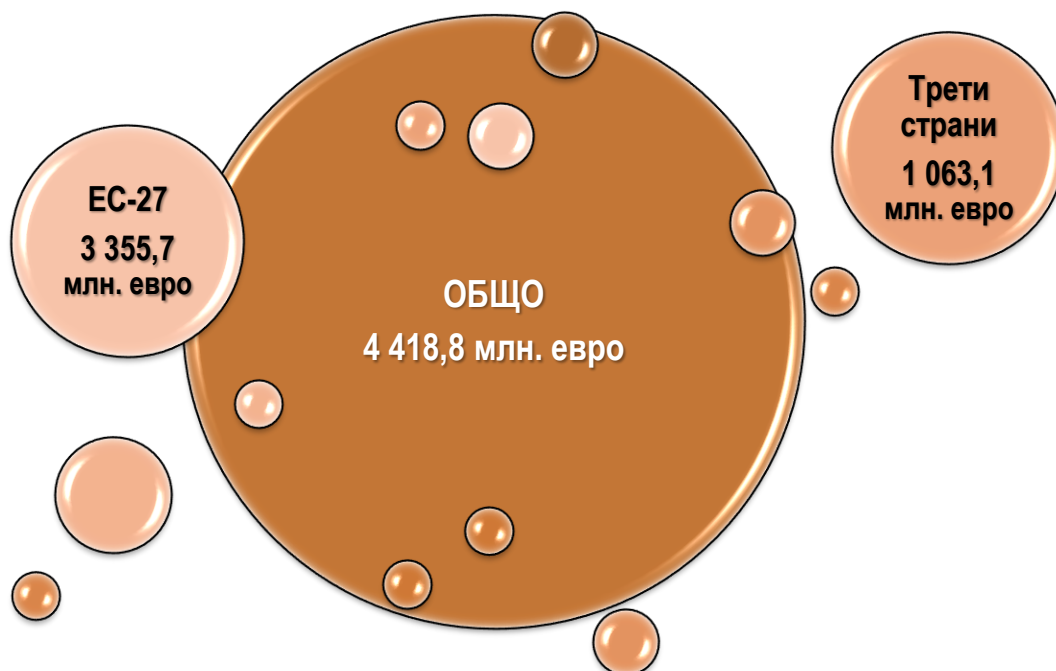
	2019	2020	2021	Дял в общия аграрен износ (2021)	Изм. 2021/2020	
					хил. евро	%
ОБЩО, в т. ч.:	4 793 025	4 786 052	6 018 516	100,0%	1 232 464	25,8%
ЕС-27 - общо, в т. ч.:	3 110 174	3 041 289	3 756 045	62,4%	714 755	23,5%
Гърция	648 501	584 937	746 162	12,4%	161 225	27,6%
Румъния	540 555	578 029	679 649	11,3%	101 620	17,6%
Испания	331 868	259 483	438 178	7,3%	178 694	68,9%
Германия	275 572	317 935	371 388	6,2%	53 453	16,8%
Италия	245 446	286 179	341 596	5,7%	55 417	19,4%
Нидерландия	240 068	251 269	294 807	4,9%	43 537	17,3%
Франция	152 636	137 369	184 686	3,1%	47 316	34,4%

	2019	2020	2021	Дял в общия аграрен износ (2021)	Изм. 2021/2020	
					хил. евро	%
Полша	118 729	121 013	156 278	2,6%	35 265	29,1%
Белгия	112 697	103 214	97 678	1,6%	-5 535	-5,4%
Кипър	48 628	44 760	72 133	1,2%	27 372	61,2%
Унгария	47 382	49 286	67 373	1,1%	18 087	36,7%
Други	348 092	307 814	306 118	5,1%	-1 696	-0,6%
Трети страни – общо, в т. ч.:	1 682 851	1 744 763	2 262 471	37,6%	517 708	29,7%
Турция	288 318	309 317	355 903	5,9%	46 586	15,1%
Китай	44 829	65 692	161 471	2,7%	95 779	145,8%
САЩ	107 142	147 406	151 014	2,5%	3 608	2,4%
Корея	69 279	17 403	148 738	2,5%	131 335	754,7%
Обединено кралство	136 988	140 839	158 977	2,6%	18 139	12,9%
Израел	34 470	37 297	105 423	1,8%	68 126	182,7%
Либия	60 085	75 979	97 348	1,6%	21 369	28,1%
Тунис	17 598	27 425	93 314	1,6%	65 889	240,3%
Пакистан	7 324	15 488	67 767	1,1%	52 279	337,5%
Виетнам	10 113	3 097	64 073	1,1%	60 976	1969,1%
Русия	64 676	57 894	63 497	1,1%	5 603	9,7%
Сърбия	40 010	44 206	55 075	0,9%	10 869	24,6%
Индонезия	46 993	23 874	54 125	0,9%	30 252	126,7%
Северна Македония	49 960	48 432	53 989	0,9%	5 557	11,5%
Други	705 065	730 415	631 757	10,5%	-98 658	-13,5%

2.2. Внос по страни

През 2021 г. най-значителен е вносът на селскостопански стоки от Румъния, Гърция и Германия, следвани от Полша, Нидерландия, Турция, Италия, Унгария, Испания и др. Аграрният внос от държави членки на ЕС е с 16,4% над нивото от предходната година, докато този от трети страни се свива с 4,7%. Намалението на вноса от Русия и Украйна е свързано основно с динамиката при доставките на слънчоглед от двете страни, които бележат няколкократно увеличение на годишна база през 2020 г. и спадат през 2021 г. (от Русия дори не е регистриран импорт на слънчоглед през 2021 г.).

Внос на аграрни стоки през 2021 г. – ЕС-27 и трети страни

Внос на селскостопански стоки по страни (хил. евро)

	2019	2020	2021	Дял в общия аграрен внос (2021)	Изм. 2021/2020	
					хил. евро	%
ОБЩО, в т. ч.:	3 702 996	3 998 783	4 418 807	100,0%	420 024	10,5%
ЕС-27 – общо, в т. ч.:	2 794 515	2 883 501	3 355 706	75,9%	472 205	16,4%
Румъния	498 080	512 439	686 164	15,5%	173 724	33,9%
Гърция	375 614	389 798	468 332	10,6%	78 534	20,1%
Германия	360 033	405 995	453 475	10,3%	47 479	11,7%
Полша	289 816	270 150	309 395	7,0%	39 245	14,5%
Нидерландия	217 928	228 051	261 477	5,9%	33 427	14,7%
Италия	223 532	243 705	233 496	5,3%	-10 209	-4,2%
Унгария	147 924	155 038	190 769	4,3%	35 731	23,0%
Испания	164 955	141 108	162 060	3,7%	20 952	14,8%
Франция	127 269	123 693	146 760	3,3%	23 066	18,6%
Белгия	60 192	85 822	88 296	2,0%	2 474	2,9%
Австрия	77 259	75 734	79 150	1,8%	3 416	4,5%

	2019	2020	2021	Дял в общия аграрен внос (2021)	Изм. 2021/2020	
					хил. евро	%
Чехия	57 435	52 959	63 158	1,4%	10 199	19,3%
Литва	24 412	28 532	40 364	0,9%	11 832	41,5%
Дания	34 551	36 716	37 987	0,9%	1 271	3,5%
Други	135 515	133 761	134 824	3,1%	1 063	0,8%
Трети страни – общо, в т. ч.:	908 481	1 115 282	1 063 101	24,1%	-52 181	-4,7%
Турция	164 893	190 497	261 161	5,9%	70 664	37,1%
Сърбия	106 087	116 450	140 928	3,2%	24 478	21,0%
Украйна	54 280	144 101	95 626	2,2%	-48 475	-33,6%
Китай	45 255	63 923	60 632	1,4%	-3 291	-5,1%
Обединено кралство	59 528	55 366	51 078	1,2%	-4 289	-7,7%
Молдова	40 026	22 139	38 158	0,9%	16 019	72,4%
Кот д'Ивоар	36 740	19 903	35 701	0,8%	15 798	79,4%
Северна Македония	44 860	29 220	34 494	0,8%	5 274	18,1%
Русия	37 645	143 528	11 549	0,3%	-131 979	-92,0%
Други	319 166	330 156	333 775	7,6%	3 618	1,1%

3. Структура на аграрната търговия на България по продукти

3.1. Износ по продукти

Водещите групи продукти в структурата на аграрния експорт през 2021 г. са житните растения и маслодайните семена, представляващи съответно 27,8% и 13,8% от общата стойност на реализираните извън страната селскостопански стоки. Сравнително голям е и износът на мазнини от растителен или животински произход, остатъци от хранителната промишленост и приготвени храни за животни, хранителни продукти, приготвени на базата на житни растения, какаови продукти, безалкохолни напитки и др.

Аграрен износ на България по групи продукти

		2020		2021		Изм. 2021/2020 %
		хил. евро	дял от общия аграрен износ %	хил. евро	дял от общия аграрен износ %	
	Общо аграрни стоки, в т. ч.:	4 786 052	100%	6 018 516	100,0%	25,8%
1	Живи животни	40 940	0,9%	40 324	0,7%	-1,5%
2	Меса и карантии, годни за консумация	115 472	2,4%	149 566	2,5%	29,5%
3	Риби и ракообразни, мекотели и други водни безгръбначни	34 030	0,7%	43 200	0,7%	26,9%
4	Мляко и млечни продукти; птичи яйца; естествен мед; продукт и от животински произход, годни за консумация, неупоменат и другаде	200 195	4,2%	228 696	3,8%	14,2%
5	Други продукт и от животински произход, неупоменат и другаде	12 317	0,3%	16 739	0,3%	35,9%
6	Живи растения и цветарски продукт и	18 928	0,4%	14 822	0,2%	-21,7%
7	Зеленчуци, растения, корени и грудки, годни за консумация	114 674	2,4%	141 289	2,3%	23,2%
8	Плодове, годни за консумация; цитрусови или пъпешови кори	104 476	2,2%	127 849	2,1%	22,4%
9	Кафе, чай, мате и подправки	101 866	2,1%	96 946	1,6%	-4,8%
10	Житни растения	1 171 708	24,5%	1 673 976	27,8%	42,9%
11	Мелничарски продукти; малц; скорбяла и нишесте; инулин; пшеничен глутен	56 090	1,2%	61 812	1,0%	10,2%
12	Маслодайни семена и плодове; семена за посев и плодове; индустриални или медицински растения; слама и фуражи	614 719	12,8%	831 968	13,8%	35,3%
13	Естествени лакове, клейове, смоли и други растителни сокове и екстракти	2 443	0,1%	3 336	0,1%	36,6%
14	Материали за сплитане и други продукти от растителен произход, неупоменат и, нито включени другаде	1 256	0,0%	1 134	0,0%	-9,7%
15	Мазнини и масла от животински или растителен произход; обработени мазнини за хранителни цели; восъци от животински или растителен произход	435 048	9,1%	713 068	11,8%	63,9%
16	Продукт и от месо, риби или ракообразни, мекотели или други водни безгръбначни	92 984	1,9%	101 310	1,7%	9,0%
17	Захар и захарни изделия	94 340	2,0%	122 656	2,0%	30,0%
18	Какао и продукти от какао	244 761	5,1%	252 929	4,2%	3,3%
19	Хранителни продукт и, приготвени на базата на житни растения, брашна, скорбяла, нишесте или мляко; тестени сладкарски изделия	268 974	5,6%	308 740	5,1%	14,8%
20	Хранителни продукт и от зеленчуци, плодове или други част и от растения	157 551	3,3%	165 153	2,7%	4,8%
21	Разни видове хранителни продукт и	134 905	2,8%	150 749	2,5%	11,7%
22	Безалкохолни и алкохолни напитки и видове оцет	271 416	5,7%	214 137	3,6%	-21,1%
23	Остатъци и отпадъци от хранителната промишленост; приготвени храни за животни	334 110	7,0%	393 006	6,5%	17,6%
24	Тютюн и обработени заместители на тютюна	162 877	3,4%	165 110	2,7%	1,4%

Основен принос за повишението на общия аграрен експорт през 2021 г. има регистрираният значителен ръст на стойността на изнесените пшеница (с 516,7 млн. евро или 84,2% на годишна база), слънчогледово масло (с 249 млн. евро или 62,4%), слънчоглед (със 133,9 млн. евро или 28,6%) и рапица (със 76,3 млн. евро или два пъти). Сериозно нараства и износът на къспета и птиче месо (съответно с 42,7% и 26,8% в стойностно изражение). Голяма част от това увеличение се дължи на постигнатите високи експортни цени на посочените продукти спрямо предходната година.

Водещи продукти в аграрния износ от България

	2020		2021		Изм. 2021/2020	
	Количество (тона)	Стойност (хил. евро)	Количество (тона)	Стойност (хил. евро)	Количество	Стойност
Пшеница и смес от пшеница и ръж	3 230 283	613 592	5 119 222	1 130 325	58,5%	84,2%
Слънчогледово масло, памучно масло или масло от шафранка	524 502	398 978	559 457	647 931	6,7%	62,4%
Семена от слънчоглед, дори натрошени	818 423	468 562	758 074	602 484	-7,4%	28,6%
Царевица	2 593 043	441 201	1 759 340	398 504	-32,2%	-9,7%
Хлебарски, тестени сладкарски или бисквитени продукти	95 527	232 105	106 203	266 613	11,2%	14,9%
Шоколад и други хранителни продукти, съдържащи какао	49 597	192 220	49 961	202 116	0,7%	5,1%
Препарати от видовете, използвани за храна на животни	131 666	165 553	132 116	166 592	0,3%	0,6%
Кюспета и други твърди остатъци, получени при извличането на растителни мазнини или масла	570 857	115 249	645 340	164 476	13,0%	42,7%
Семена от репица или рапица, дори натрошени	192 837	76 046	270 653	152 310	40,4%	100,3%
Хранителни продукти, неупоменати другаде	35 781	117 760	41 424	132 411	15,8%	12,4%
Птиче месо и карантии	32 328	94 759	35 741	120 113	10,6%	26,8%
Сурови или необработени тютюни; отпадъци от тютюн	22 933	109 326	22 879	111 022	-0,2%	1,6%
Сирена и извара	23 378	90 577	25 659	97 540	9,8%	7,7%
Плодове, черупкови плодове и други части от растения, годни за консумация, приготвени или консервирани	46 146	92 681	40 540	93 649	-12,1%	1,0%
Ечемик	337 458	58 164	431 273	93 558	27,8%	60,9%

3.2. Внос по продукти

С най-голям дял в структурата на общия внос на селскостопански стоки през 2021 г. са групите маслодайни семена и плодове (10,5%) и месо и карантии (9,2%), следвани от безалкохолни и алкохолни напитки и оцет; мляко и млечни продукти, птичи яйца и естествен мед; мазнини и масла от животински или растителен произход; тютюн и обработени заместители на тютюна; какао и какаови продукти; плодове и др.

Аграрен внос в България по групи продукти

		2020		2021		Изм. 2021/2020 %
		хил. евро	дял от общия аграрен внос %	хил. евро	дял от общия аграрен внос %	
	Общо аграрни стоки, в т. ч.:	3 998 783	100%	4 418 807	100%	10,5%
1	Живи животни	31 070	0,8%	26 704	0,6%	-14,1%
2	Меса и каранти, годни за консумация	399 762	10,0%	406 111	9,2%	1,6%
3	Риби и ракообразни, мекотели и други водни безгръбначни	83 400	2,1%	99 956	2,3%	19,9%
4	Мляко и млечни продукти; птичи яйца; естествен мед; продукт от животински произход, годни за консумация, неупоменат и другаде	247 914	6,2%	306 053	6,9%	23,5%
5	Други продукти от животински произход, неупоменат и другаде	19 521	0,5%	22 451	0,5%	15,0%
6	Живи растения и цветарски продукт	26 902	0,7%	31 828	0,7%	18,3%
7	Зеленчуци, растения, корени и грудки, годни за консумация	191 646	4,8%	221 165	5,0%	15,4%
8	Плодове, годни за консумация; цитрусови или пъпешови кори	228 486	5,7%	275 166	6,2%	20,4%
9	Кафе, чай, мате и подправки	134 776	3,4%	137 433	3,1%	2,0%
10	Житни растения	94 179	2,4%	106 414	2,4%	13,0%
11	Мелничарски продукти; малц; скорбяла и нишесте; инулин; пшеничен глутен	25 953	0,6%	28 012	0,6%	7,9%
12	Маслодайни семена и плодове; семена за посев и плодове; индустриални или медицински растения; слама и фуражи	523 281	13,1%	462 483	10,5%	-11,6%
13	Естествени лакове, клейове, смоли и други растителни сокове и екстракти	20 681	0,5%	19 076	0,4%	-7,8%
14	Материали за сплитане и други продукти от растителен произход, неупоменат и, нито включени другаде	839	0,0%	1 308	0,0%	55,9%
15	Мазнини и масла от животински или растителен произход; обработени мазнини за хранителни цели; восъци от животински или растителен произход	175 958	4,4%	296 468	6,7%	68,5%
16	Продукти от месо, риби или ракообразни, мекотели или други водни безгръбначни	66 941	1,7%	73 473	1,7%	9,8%
17	Захар и захарни изделия	133 816	3,3%	137 268	3,1%	2,6%
18	Какао и продукти от какао	263 828	6,6%	286 050	6,5%	8,4%
19	Хранителни продукти, приготвени на базата на житни растения, брашна, скорбяла, нишесте или мляко; тестени сладкарски изделия	188 206	4,7%	230 415	5,2%	22,4%
20	Хранителни продукти от зеленчуци, плодове или други части от растения	157 041	3,9%	165 034	3,7%	5,1%
21	Разни видове хранителни продукти	221 729	5,5%	259 666	5,9%	17,1%
22	Безалкохолни и алкохолни напитки и видове оцет	346 189	8,7%	359 814	8,1%	3,9%
23	Остатъци и отпадъци от хранителната промишленост; приготвени храни за животни	155 690	3,9%	174 636	4,0%	12,2%
24	Тютюн и обработени заместители на тютюна	261 033	6,5%	291 825	6,6%	11,8%

Сравнявайки с предходната година, през 2021 г. е налице сериозен спад на вноса на слънчоглед (с 24% в стойностно изражение). По-слабо намалява стойността на доставените води и безалкохолни напитки (със 7,9%), свинско месо (с 5,3%) и захар (с 1%), докато при останалите основни внасяни продукти се наблюдава увеличение, най-значително при животински или растителни мазнини и масла и техните фракции (почти три пъти).

Водещи продукти в аграрния внос в България

	2020		2021		Изм. 2021/2020	
	Количество (тона)	Стойност (хил. евро)	Количество (тона)	Стойност (хил. евро)	Количество	Стойност
Семена от слънчоглед, дори натрошени	1 020 753	436 913	585 158	331 989	-42,7%	-24,0%
Свинско месо	126 380	243 597	138 372	230 694	9,5%	-5,3%
Пури, пурети и цигари от тютюн или от заместители на тютюна	14 565	165 900	14 625	176 345	0,4%	6,3%
Шоколад и други хранителни продукти, съдържащи какао	38 449	164 421	39 717	172 802	3,3%	5,1%
Хлебарски, тестени сладкарски или бисквитени продукти	50 917	123 481	64 676	153 600	27,0%	24,4%
Хранителни продукти, неупоменати, нито включени другаде	26 365	123 373	30 093	145 652	14,1%	18,1%
Води, включително минералните води и газираните води, подсладени или ароматизирани, и други безалкохолни напитки	221 432	150 122	221 271	138 203	-0,1%	-7,9%
Кафе и заместители на кафе	39 974	115 175	38 212	116 077	-4,4%	0,8%
Сирена и извара	28 138	88 740	33 446	110 191	18,9%	24,2%
Етилов алкохол, неденатуриран, с алкохолно съдържание по обем под 80 % vol; дестилати, ликьори и други спиртни напитки	16 519	88 165	18 949	109 791	14,7%	24,5%
Птиче меси и карантии	99 515	90 033	93 347	99 559	-6,2%	10,6%
Препарати от видовете, използвани за храна на животни	86 046	85 340	91 202	93 504	6,0%	9,6%
Захар от захарна тръстика или от цвекло	232 259	94 407	207 950	93 459	-10,5%	-1,0%
Животински или растителни мазнини и масла и техните фракции	37 666	29 304	81 840	87 216	117,3%	197,6%
Сурови или необработени тютюни; отпадъци от тютюн	18 153	57 771	23 771	73 672	30,9%	27,5%